

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בא

יו"ד שבט

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק א

(תרגום חפשי)



יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים ושלוש לבריאה

מאה ועשרים שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח

שנת הקהל

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת עוסק בצ"צ ורב פעלים

ר' יונה בן הרה"ח הרה"ת ר' מאיר ע"ה

אבצן

מקושר בלו"נ לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח

ומסור ונתון להוראותיו פעולותיו וענייניו הק'

עסק במסירה ונתינה בשליחות הק'

בתרגום הדפסת והפצת תורת כ"ק אדמו"ר מה"מ

ותורת רבותינו נשיאנו

וספרים בענייני משיח וגאולה בכל קצווי תבל

ע"י "ועד שיחות באנגלית" שניהלו למעלה מארבעים שנה

פירסם באמצעות מערכת טלפונית

וה"רשת" שיעורי לימוד יומיים

בספר התניא וברמב"ם בהתאם לתקנה הק'

פעל במרץ ובהצלחה בשידוכי בני ובנות ישראל

והביא להקמת מאות בתים בישראל

עסק בעזר גשמי ורוחני מתוך אהבת ישראל

וקיבל את כאו"א בסבר פנים יפות

זכה להקים דור ישרים מבורך בנים ובנות

עוסקים בתורה ובמצוות ומקושרים לנשיא דורנו

נפטר במיטב שנותיו ביום רביעי פ' בא

ג' שבט שנת ה'תשע"ט

ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

DEDICATED BY

ENLIGHTENMENT FOR THE BLIND, INC.

Rabbi Yosef Yitzchok Shagalov שיח'י

Los Angeles, California

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:

<http://www.torah4blind.org>

TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:

<http://www.torah4blind.org>

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).

שיחת הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלימה".

מעייני חיי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770,

על-ידי "ועד להפצת שיחות".

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הגדפס בספרי

לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלת קהילות בשבת,

בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ילקוט ניגונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

"אהלי תורה", ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"

ושיחת ש"פ שופטים התנש"א

מדור מיוחד לספרים וחברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

ג. אם את כל המצוות יש לקיים בתוקף – כל-שכן שאת מצות אהבת ישראל, יסוד כל התורה³, יש לקיים בתוקף ולא להתרשם משום אדם.

יש לשוחח עם יהודי על תורה ומצוות, וכשהדבר לא משפיע יש לדבר פעם נוספת – אף אם הלה "בועט" אין להתרשם. אדרבה: העובדה שהלה "בועט" מהווה הוכחה⁴ שהדבר נוגע לו. יש, לפיכך, לדבר אתו שוב ושוב, עד שהדבר ייקלט בנפשו.

יש ללכת בתוקף. יש אמנם לדבר דברי נחת כדי שיתקבלו (וכפתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר: מען דארף יענעם ניט אראפרייסן דעם נאז (=אין לעקור לזולת את החוטם)), אבל – בתוקף, ובדיבור בנחת ובתוקף תהיה הצלחה. ואשר לעובדה שהאדם לא הצליח עדיין בכך – עליו לדעת שאין האשם בזולת כי אם בו עצמו. הלה טוב, אך הדברים אינם "דברים היוצאים מן הלב" ולכן חסר ההמשך: "נכנסים אל הלב". צריך הוא לומר פרק תהלים שיהיו הדברים יוצאים מן הלב ואז יהיו – נכנסים אל הלב.

ד. וכשם שבשעת יציאת מצרים – הרי על ידי התוקף של בני ישראל, בכך שלא התרשמו מן המצריים, יצאו ממצרים ואף נטלו אתם את הכסף והזהב של המצרים ואילו המצריים עצמם טבעו בים, ככתוב: "לא נשאר בהם עד אחד", וגם אותו "אחד" – פרעה – שנותר, הגיע אחר-כך לנינוה וסבל גם שם⁵. כן עתה, כשנצטד בתוקף ומסירת נפש, לבלתי התרשם מאיש, יתבטלו כל המנגדים, ותהיה הגאולה העתידה במהרה בימינו.

(משיחת אחרון של פסח, תשי"ב)

א. בפרשת השבוע מספרת התורה שהקב"ה ציוה לקחת שה ביום העשירי לחדש ניסן, להחזיקו בבית מספר ימים, וביום הארבעה עשר לשחטו ולהקריבו לקרבן פסח.

לשם מה היה צורך לקחת את השה ביום העשירי? – אומרים רז"ל: כדי שכאשר המצריים יראו ברשות בני ישראל את הכבשים וישאלום לשם מה הם מחזיקים אותם – לא יתפעלו, ויענו: אנו מחזיקים את הכבש בבית כדי לשחטו ולהקריבו לקרבן.

המצריים עבדו לשה, זו היתה עבודה-זרה שלהם (לפיכך אמר הרי משה רבנו לפרעה: "הן נזבח גו' ולא יסקלוננו גו'"). בכל זאת ציוה להם הקב"ה להחזיק את הכבש ארבע ימים בבית, ולשאלת המצריים לענות: רצוננו לשחוט אותו ולהקריבו לפני הקב"ה.

התוקף ומסירת הנפש שהיו או לבני ישראל, לבלתי התרשם מן המצריים, הביאו את הגאולה, וכפי שרז"ל אומרים שבשעת יציאת מצרים היו בני ישראל ערומים מן המצוות, ככתוב: "ואת ערום ועריה", "הללו עובדי עבודה-זרה והללו עובדי עבודה-זרה", נתן להם הקב"ה את המצוה של קרבן פסח, ובזכות המצוה ומסירת הנפש שהיתה להם עבודה – נגאלו ממצרים.

ב. נאמר¹: "כימי צאתך מארץ מצרים – אראנו נפלאות". כלומר, גאולת מצרים משמשת משל לגאולה שלעתיד. מאחר שזה משל של תורה – מובן שגם הענינים שהביאו את יציאת מצרים יביאו את הגאולה העתידה, כפי הידוע שבמשל של תורה מתאימים פרטי המשל לנמשל².

כשם שיציאת מצרים באה על ידי התוקף ומסירת הנפש כך תבוא הגאולה העתידה על ידי ההליכה בתוקף ומסירת נפש.

(3) שבת לא, א. תניא פרק לב.
(4) ראה קנ"ה התפלה פ"ח. תורת שלום ע' 10.
(5) ילקוט שמעוני נ"ך רמז תקנ.

(1) מיכה ז, טו.
(2) ראה לקו"ש [המתורגם] ח"א ע' 107.

למרות שאין זה אלא פתח קטן – אומרים רז"ל: פתחו לי כחודו של מחט – וע"י כך – ואני אפתח לכם כפתחו של אולם. שכן על ידי הרהור תשובה אפשר להפוך ברגע אחד מרשע גמור לצדיק גמור.⁹

ז. שני ההבדלים תלויים זה בזה. כשאדם שרוי ברגש של התבטלות – הרי אף אם חטא ח"ו מהרהר הוא בתשובה, אך כשהוא בישות והתנשאות אינו חושב על תשובה.

כשהוא בטל אינו משתדל להצדיק עצמו ועושה הוא אז חשבון צדק, וכשהוא נוכח שהתנהגותו אינה ראויה שב הוא בתשובה. לעומת זה, כתוצאה מגאווה מוצא אדם חשבונות להצדיק כל התנהגותיו.¹⁰

ח. יתר על כן: לא זו בלבד שלאחר שעשה דבר לא־טוב מוצא הוא תירוץ לכך משום שהוא רוצה להשאר צודק בעיני עצמו, אלא שמלכתחלה כשמגיע הדבר לידי קיום המצוה שעבורה יש צורך בכפייה עצמית – מוצא הוא חשבונות וטעמים שלא יצטרך לקיימה.

הרי צדקה היא כלל המצוות.¹¹ הענין האמור יובן, אם כן לגבי מצות הצדקה. ומכאן – לכל המצוות.

– כשהוא רואה עני טוען הוא את הטענה אותה השמיע טורנוסרופוס באוני ר' עקיבא:¹² "אם אלתיכם אוהב עניים הוא – מדוע אינו מפרנסם?" כלומר, בגלל גאותו עורך הוא חשבון בנפשו שכל אשר לו בא לו משום שמגיע לו, ואדרבה, מגיע לו יותר מזה, ואם כן – מה מקום לכך שיפריש מזה לאחרים. הרגשת ישות עצמו אינה סובלת את מציאות הזולת, ומתקבל, לכן, יפה על דעתו שאין הזולת דומה לו – ומאילו מובן לדידו שהזולת

ה. בפרשת החודש ישנה גם מצוות אכילת מצה: "שבעת ימים מצות תאכלו". מצוות אכילת מצה נשארה גם בזמן הזה כמצוה מדאורייתא.

באופן כללי קיימים שלשה ענינים בפסח: פסח, מצה, ומרור. בזמן הזה אין קרבן הפסח אלא בבחינת "ונשלמה פרים שפתנו", מצות אכילת מרור – היא רק מדרבנן, ואילו מצוות אכילת מצה גם בזמן הזה מדאורייתא.⁶

ו. ההבדל בין חמץ ומצה מוצא ביטוי בשנים:

א) בחמץ מתנשאת העיסה, ואילו במצה נשארת העיסה כפי שהיא. משמעות הדבר ברוחניות: חמץ – ישות והתנשאות, מצה – התבטלות.

לפיכך עיקר ענינה של מצה הוא לחם עוני, לפי שמהותה של המצה היא התבטלות, ודבר זה מתבטא רק בלחם עוני. למרות שמותר לאכול מצה עשירה – אי אפשר לצאת ידי מצות אכילת מצה אלא בלחם עוני.⁷

אף המצה שאכלו בני ישראל במצרים היתה לחם עוני.

ב) המלים "מצה" ו"חמץ" מורכבות מאותיות זהות, פרט לכך ש"מצה" היא באות ה' ו"חמץ" – באות ח'.

האות ה' דומה לאות ח'. כל אחת מהן מורכבת משלשה קוים ופתוחה מלמטה. ההבדל הוא רק בכך שהח' סגורה בשלשת הצדדים לגמרי ואילו הה' יש לה פתח מלמעלה.

הפתח מלמטה (שבשתי האותיות) – משמעותו: "לפתח חטאת רובץ". הסגירה מכל הצדדים – באות ח' – משמעותה: אין מקום ליציאה מ"לפתח חטאת רובץ". הפתח מלמעלה באות ה' – משמעותו: הוא אמנם במצב של "לפתח חטאת רובץ". אך יש לו פתח מלמעלה – אפשרות של יציאה ממצבו ועשיית תשובה.⁸

לעילוי נשמת

ותיק וחסיד אי"א עוסק בצ"צ באמונה
מסור ונתון לעשות צדקה וחסד
בעל מעשים ומרץ ורב פעלים
הרה"ח התמים ר' שניאור זלמן ע"ה
בן הרה"ח התמים ר' יצחק אלחנן הלוי הי"ד
שגלוב
מקושר מאוד לכ"ק אדמו"ר מה"מ מליובאוויטש
ממיסדי ומנהלי הארגון "פרי"
לקרב את היהודים עולי רוסיה לאביהם שבשמים
ולכהניסם בבריתו של אאע"ה
המדריך והמשפיע שלהם ורבים השיב מעון
הפיץ תורה ע"י שיעוריו הרבים
ממנהלי ופעילי מבצע תפילין וכו'
השקיע כוחות רבים לטובת שכונת המלך
ולחיזוק כבוד רבני ליובאוויטש
זכה להעמיד דורות חסידים ואנשי מעשה
נפטר בשם טוב
כ"א תמוז ה'תשס"ו
ת' נ' צ' ב' ה'

(9) ראה קידושין מט, ב.

(10) ראה בכ"ז בקונטרס ומעין מאמר טו, טז. ד"ה לך לך תש"ב.

(11) ב"ב ט, א. ירושלמי פאה (פ"א ה"א). ראה תניא פרק לו.

(12) ב"ב י, א.

(6) או"ח סי' תעה.

(7) או"ח סי' תנד.

(8) ראה מנחות כט, ב.

ההילולא ישלים וימלא גם מה שנחסר בהתפשטות והפצת המעינות בגלל המניעה ועיכוב בכח הדיבור דבעל ההילולא, הן ע"י לימודו לעצמו **בדיבור** והן בהפצת המעינות חוצה לאחרים.



הנסיבות בהן הוא שרוי עדיין יפה מצדו שהוא כך. אחר במקומו – מי יודע איך היה נראה. יתר על כן: אף כשהוא יודע שהתנהגותו אינה טובה וגם אין לו סיבות לזקוף אותה בהן – עם זאת "על כל פשעים תכסה אהבה"¹⁵. הדיוק שבמושג "פשעים" אומר: "פשעים – אלו המרדים"¹⁶, אין לו כל תירוץ, הוא יודע שהוא מורד, ובכל זאת – תכסה אהבה. לבטל את חשיבות הדבר, אף בטענות שקר, אינו יכול בשום אופן – מכסה הוא אותו, לכן, באהבת עצמו.

י. וזה ההבדל בין חמץ לבין מצה: חמץ הוא התנשאות עצמית, המלה "חמץ" באה באות ח', הפתוחה מלמטה – "לפתח חטאת רובץ", וסתום מכל צד – אין בו פתח לעשיית תשובה, משום שכתוצאה מן ההתנשאות: א) הוא מתרץ את התנהגותו, שהיא טובה. ב) הוא מוצא סיבות וגורמים להתנהגותו. ג) על כל פשעים תכסה אהבה. הצד השווה שאינו עושה תשובה.

מצה – היא התבטלות, "מצה" באה בה', הפתוחה מלמעלה, שכן משום ההתבטלות: א) אינו מתרץ את התנהגותו. ב) אינו מחפש גורמים. ג) כשהוא רואה את מצבו הלא-טוב (ברוחניות) בו הוא שרוי לבו שבור מכך. שברון לב הוא כפי שאמר כ"ק אדמו"ר מהר"ש: "אנחה יהודית היא תשובה עילאה", ולכן ב"שעה" אחת, תפנית אחת ("שעה" מלשון: פניה) הוא נעשה צדיק גמור.

יא. כך יובן הדבר, שבירושלמי¹⁷ נלמד הענין של ל"ט מלאכות – מן הכתוב: "אלה הדברים". האות ה"א של "אלה" נדרשת כאילו היתה ח"ת, והרי הגימטריא של המלה היא שלשים ותשע.

לכאורה קשה הדבר: נכון אמנם שאותיות ממוצא משותף מתחלפות, אך כיצד אפשר

הוא עני משום שלולת לא מגיע, ולכן – כך מהרהר הוא – מאחר שהקב"ה רוצה, כפי שהצדק דורש זאת באמת, שהלה יהיה עני, למה יתן הוא לו? לעומת זה כשהוא בטל:

א) הרי עורך הוא חשבון נפש נוקב ודן הוא את עצמו, אם אמנם טוב הוא מן הזולת, וחשבון זה מביאו לתת צדקה וכמו שכתוב: "משפט וצדקה ביעקב אתה עשית". המשפט שהוא עושה לעצמו מביאו לצדקה.

ב) הריהו מבין שאף אם העובדה שאין לזולת היא תוצאה של עונש, רחמנא ליצולן – הרי העובדה שיש לו עצמו כסף, למרות מצבו ומעמדו הלא-טוב מבחינה רוחנית, מכריחה אותו לומר שאנו לגבי הקב"ה כבנים, וכשמלך מעניש את בנו וידיד המלך נוטה לו חסד – נהנה המלך עצמו מכך. כך היא גם תשובת רבי עקיבא.

וכשם שהדבר במצוות הצדקה כך הוא בכל המצוות.

ט. נוסף על כך שמשום גאותו מחפש הוא על כל צעד שלו חשבונות שהוא מתנהג כפי שצריך – הרי, יתרה מזו, אף כשאין הוא מסוגל בשום אופן למצוא תירוץ למעשיו והוא נאלץ להודות שאין הוא מתנהג כפי הדרוש – מוצא הוא בכל זאת סיבות שונות שהביאוהו לידי כך, ולפיכך נשאר הוא צודק בעיני עצמו. הוא טוען טענות שונות:

לגבי דבר אחד טוען הוא שזה מצד יצרו הרע "הבוער כאש". הרי הגמרא עצמה אומרת¹³ שהקב"ה מתחרט על כך שברא את היצר הרע, ואי-אפשר, איפוא, לבוא אליו בטענות מדוע לא ניצחו. לגבי דבר שני טוען הוא ש"מקומו גרם לו לחטוא", וכו'.

כל החישובים המנויים ב"תניא"¹⁴ שלפיהם יש ללמד זכות על הזולת – עורך הוא אותם לגבי עצמו, והוא מהרהר בלבו שלאור

15 משלי י, יב.
16 יומא לו, ב.
17 שבת פ"ז ה"ב.

13 סוכה נב, ב.
14 פרק ל.

חדשה מאתי תצא"⁶.

... רואים בפועל (כמדובר כמ"פ לאחרונה) שאומות העולם בכו"כ מדינות מסייעים לבני" בעבודתם (ע"ד ויותר מכפי שהי' ביציאת מצרים), עד שגם במדינה ההיא שהיתה סגורה ומסוגרת ריבוי שנים, ולא נתנו ליהודים לצאת ממנה ולא איפשרו להם לקיים תומ"צ בשלימות וכו' – הרי לאחרונה נשתנתה מן הקצה אל הקצה, וכעת לא זו בלבד שמאפשרים ליהודים להתנהג כרצונם, ומאפשרים להם לצאת משם, אלא עוד יותר – מסייעים להם בכך.

עד שרואים כיום בפועל, שנוסף לזה שבנ"י עומדים "הכן כולכם" לגאולה, גם אוה"ע עומדים "הכן כולכם" שבנ"י יצאו כבר מהגלות וילכו לארץ ישראל בגאולה האמיתית והשלימה,

ונשמות בגופים בלי שום הפסק כלל, באים מיד לתכלית השלימות ד"בא אל פרעה" בגאולה האמיתית והשלימה, שלימות הגילוי ד"אתפריעו כל נהורין", "והי' לך הוי' לאור עולם"⁷.

... דובר כמ"פ, שכבר "כלו כל הקיצין"⁸ וכבר סיימו הכל, והגאולה היתה צריכה לבוא כבר מזמן, ומפני טעמים שאינם מובנים כלל וכלל עדיין לא באה.

מזה מובן, שעכ"פ כעת, צריכה הגאולה לבוא תיכף ומיד ממש. ובלשון העולם: זהו הזמן הכי נעלה ("העכסטע צייט") לגאולה האמיתית והשלימה!

... ברוחניות הענינים (עד לדרגות "הכי נעלות") יש כבר שלימות הענינים עד גם לשלימות דגאולה (רוחנית), העיניים הרוחניות של יהודי רואים כבר את הגאולה; כעת צריך רק לפתוח את העיניים הגשמיות, שגם הם יראו את הגאולה כפי שהיא בגלוי לעיני בשר בזמן הזה ...

ובנוגע לפועל ... כל אחד יקבל על עצמו שהלימוד בתורתו של בעל

לדרוש אות ה"א כאות חי"ת בענין של מספר? ברם, הענין הוא: ל"ט המלאכות של העולם – מעצם בריאתם והתהוותם הם ענין של חי"ת, כנ"ל, ורק ע"י ה"עבודה" של "אלה הדברים", מלאכות המשכן, "ששת ימים תעשה (בדרך ממילא)¹⁸ מלאכה" גו', נעשית מהן ה"א. לפיכך, בפסוק בו מדובר על עבודת "אלה הדברים", ל"ט המלאכות כפי שהיו במשכן, נאמר "אלה" באות ה"א, כי ע"י עבודה נעשית מהן ה"א.

(משיחת ש"פ ויק"פ, תשי"ב)

יו"ד שבט

יב. בדרך כלל ניתן לומר שכל רבותינו, נשיאי ישראל, עד כ"ק מו"ח אדמו"ר ועד בכלל – היו "ענין" אחד. כל אחד מהם עסק בשלימות בכל השטחים. דבר זה משתמע גם מן הביטוי "ממלא מקום אבותיו" שמוכנו מילוי מקום, על כל פרטיו.

עם זאת היה לו לכל אחד מרבותינו ענינו המיוחד שלגביו הביע התלהבות מיוחדת ובאמצעותו ביצע גם את שאר הענינים.

בהתאם למוסבר באגה"ק¹⁹, בתוכן מאמר רו"ל²⁰ "אבוך במאי זהיר טפי", אף שאמנם קיים את כל המצוות כולן – הרי ישנו לכל אחד ענין מיוחד המשמש "שער" לנשמתו, דרכו עולים כל תורתו ומצוותיו.

[רעיון זה תואם גם את דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר בשיחותיו, בהן הסביר כי חלוקת הדרגות בין הרביים מכוונת לחלוקה בין ה"ספירות": הבעש"ט והמגיד – "כתר", אדמו"ר הזקן – "חכמה", אדמו"ר האמצעי – "בינה" וכו'. ידוע שכל ספירה כלולה משאר הספירות אלא שהן מתבטאות ומשתלשלות דרך ספירה זו דוקא, כן הדבר ביחס לרבותינו,

אשר בענין המיוחד לו, התמסר כל רבי בדורו (בהתאם לספירה אליה הוא שייך) – נכללו שאר הענינים].

יג. הענין המיוחד אליו התמסר כ"ק מו"ח אדמו"ר בעל ההילולא – הוא: ביצוע כל דבר בפועל ממש ובהתפשטות יתר.

את כ"ק מו"ח אדמו"ר לא הרתיע מצבו הרוחני של הזולת. בין אם היה הלה ירא שמים בתכלית, או במדה בינונית, ואף אם היה כזה, אשר השטות של נפשו הבהמית, העלימה ממנו את האמת כל כך עד שאפילו לא ידע כלל שעליו לחזור בתשובה – בכל מצב רוחני שהלה היה נתון בו – התמסר לו הרבי, ותכופות השפיע עליו חסד גשמי שהביא מאליו גם את טובתו הרוחנית.

שהרי בשעה שאדם יודע שנעשה לו חסד בגשמיות, הנו בבחינה – כדוגמת מאמר חז"ל²¹: "אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו", ומשום כך גורם הדבר גם להטבת מצבו הרוחני.

נוסף על מה שכותב אדמו"ר הזקן ב"תניא"²²: "והן לא – לא הפסיד שכר מצות אהבת רעים" – מביא דבר זה גם לידי כך שהזולת חוזר בתשובה להיות כפי הדרוש.

יד. התנהגות זו של הרבי נלמדת ממשה רבנו מנהיג ורועה ישראל הראשון.

נאמר: אלה הדברים אשר דבר משה – דברי תוכחה – אחרי הכותו את סיחון גו'. רק לאחר עשיית חסד גשמי עם הזולת – ישנה האפשרות להשמיע באזניו דברי מוסר, והתוכחה מתקבלת ומשיגה את תוצאותיה הרצויות²³.

זו הוראת-דרך ל"אתפשטותא דמשה בכל דרא" – משה שבכל דור: להשפיע בתחלה חסד, ברכה והצלחה, ורק אז להוכיח. סדר זה חייב להיות אפילו כאשר התוכחה היא על ענין כמעשה העגל – היפוכה של האמונה.

18) ראה לקו"ש [המתורגם] ח"א ע' 175.

19) סי' ז.

20) שבת ק"ה, ב.

21) כ"מ ג, א.

22) פרק לב.

23) ראה ספרי דברים א"ד. הובא בפרש"י שם.

טו. כ"ק מו"ח אדמו"ר, בעל ההילולא, נשאל פעם לנימוקי התנהגותו לקרב את הסוגים השונים של בני ישראל, ובהם גם כאלה שעליהם נפסקה ההלכה כהיפוכו של המושג "מעלין ולא מורידין".

הרבי השיב: ה"שלחן-ערוך" מונה ארבע חלקים: אורח-חיים, יורה-דעה, אבן-העזר, והאחרון – חושן-משפט. ההלכות הקשורות בעניני מעלין וכו' מופיעות בחושן משפט – בסמיניו האחרונים.

לפי האמור מובן הדבר של קדימה ואיחור בלימוד ההלכות: מתחלה יש ללמוד את כל סימני חלק אורח-חיים, חלק יורה-דעה, חלק אבן-העזר, ורובו ככולו של חלק חושן-משפט עד סימניו האחרונים, ורק אז יש ללמוד אם מעלין או להיפך חו".

טז. התוכן הפנימי שבדבר הוא:

בשעה שיהודי גומל לרעהו חסד הרי הוא, ללא שום ספק, מקיים מצוה. אך השעה שהוא גורם ליהודי היפוכה של טובה – עפ"י התורה, לטענתו – הרי יתכן שישנה כאן טעות בהלכה, אף יתכן שהדבר נעשה לשם פניה עצמית, ונוסף על כך יתכן שההצלפה בוולת אינה נעשית משום פסק השלחן ערוך, אלא משום ההנאה שישנה לו בהצלפה*.

כן מוצאים אנו בהלכה שעל השופט להיות איש חסד דוקא²⁴, ועליו לדעת למצוא זכות לגידון. אפילו כשנפסק עונש מלקות לגידון, ולפעמים עונש גרוע מזה – אין באפשרותו לבצע בעצמו את פסק דינו, אף שהוא עפ"י השו"ע, כי אינו יכול לסבול את צער הוולת, והדבר נמסר לביצוע של שליח ביד.

– פרט לצדיק גמור כשמואל הנביא – שאין לו מציאות עצמית, כי כל מציאותו היא קיום רצון העליון – שהרג בעצמו את אגג.

יז. רצונם של חסידים הוא הרי ללכת בדרכי הרבי. עליהם, אפוא, לדעת שאם אמנם יש להזהר מן העומד בדרגה רוחנית פחותה שלא להסתף אתו חו" – אין גם לרחקו, כי אם להעלותו, להיטיב אתו אף בגשמיים ומתוך כך – גם ברוחניות.

ואז – כמאמר רז"ל²⁵ על הפסוק: מאיר עיני שניהם ה' – מסייעים לו מלמעלה ללכת בדרך הישרה ומשפיעים לו ביד רחבה את כל הדרוש לו ולבני ביתו. השפע בא ממדת החסד שלמעלה שהיא בלתי מוגבלת, וניתן לו גם "כלי" לקבלתו, כפירוש החסידות את הפסוק "והוא יכלכלך": הוא יתן לך גם את ה"כלי" בו תשרה השפעה.

(משיחת יו"ד שבת, תשי"ד)

יח. בשעת ברית המילה שלו בכה כ"ק מו"ח אדמו"ר, כדרך התינוקות. אמר לו סבו כ"ק אדמו"ר מוהר"ש: מדוע הנך בוכה? כשתגדל תהיה... ותאמר חסידות בשפה ברורה. כך רשום ברשימות המאסר של הרבי – במקום חלק לאחור המלה "תהיה". מחסידים שמעתי שאמר "תהיה רבי". כך מובן מדוע יש מקום חלק ברשימות הרבי.

יט. כשהיה הרבי ילד, בשנת תרמ"ד, דר אביו, הרבי (מוהרש"ב) נ"ע, בדירה בת שני חדרים. חדר אחד שימש כחדר השינה. ובחדר השני ישב יחד עם הרה"ג והרה"ח רי"מ בעזפאלאו ולמד. שם גם עמדה עריסתו של הרבי. הרבי היה יפה תואר ופניו האירו. פעם, תוך כדי הלימוד, מאוחר בלילה, ראה הרי"מ את הרבי ישן, והחל לדבר עם הרבי נ"ע על כך שמראה ומאור הפנים מוכיח על טהרת המחשבה וכו'. נתעורר אז רצון חזק בכ"ק אדמו"ר נ"ע להעניק נשיקה לרבי. חלף במוחו רעיון שבבית המקדש הביאו, נוסף על קרבנות, גם כסף, זהב וכו' לבדק הבית, והחליט להחליף את הנשיקה במאמר חסידות.

* ראה דרך מצותיך, מצות לא תבעור אש, אות ב. (24) רמב"ם הלכות סנהדרין פ"ב ה"ג: אין מעמידין בכל הסנהדרין כו'.

(25) תמורה טז, א.

דערפון איז מובן, אז עכ"פ איצטער, דארף די גאולה קומען תיכף ומיד ממש. ובלשון העולם: ס'איז די העכסטע צייט אויף דער גאולה האמיתית והשלימה!

. . . ברוחניות הענינים (ביז אין די "העכסטע" דרגות) האָט מען שוין שלימות הענינים ביז אויך די שלימות פון גאולה (רוחנית), די עיניים רוחניים פון אַ אידן זעען שוין די גאולה; איצטער דארף זיין די פתיחה פון די עיניים גשמיים, אז אויך זיי זאָלן זען די גאולה ווי זי איז בגלוי לעיני בשר אין דעם איצטיקן צייט . . .

ובנוגע לפועל . . . יעדערער זאָל אויף זיך אָננעמען אז זיין לימוד בתורתו פון דעם בעל ההילולא זאָל אויך משלים וממלא זיין דאָס וואָס האָט געפעלט אין דער התפשטות והפצת המעינות צוליב דער מניעה ועיכוב בכה הדיבור פון דעם בעל ההילולא, סיי דורך דעם אייגענעם לימוד בדיבור און סיי אין הפצת המעינות חוצה צו אַנדערע.

(משיחות יום ד' 9' בא, ג' שבט, וש"פ בא, ו' שבט תשנ"ב)



החידוש דדורנו – הדור התשיעי לגבי כל הדורות שלפני זה, עד לדור שלפנ"ז (דור השמיני): מכיון שהגאולה לא באה אז בפועל, ה"בא אל פרעה" (הגילוי ד"אתפריעו כל נהורין"¹ למטה) לא הי' בתכלית השלימות כנשמה בגוף בריא (היתה הסתלקות הנשמה מן הגוף, וגם הנשמה בגוף היתה במצב ש"הדיבור הוא בגלות" וכו'); משא"כ בדורנו זה – הדור האחרון לגלות והדור הראשון לגאולה – נעשה תומ"י "נתלו המאורות", שלא זו בלבד שלא חסר חו" במאורות הגדולים דגילוי תושב"כ ותושבע"פ², אלא אדרבה – נוספת בזה שלימות נעלית יותר [לא באופן ד"כבד פה מאורייתא שבע"פ וכבד לשון מאורייתא שבכתב"³, להיותו למעלה מזה], באופן שכנשמות בגופים מקבלים בפנימיות "אתפריעו כל נהורין" ש"נתלו" עתה, עי"ז שמשיח צדקנו בא מיד, "שלח נא ביד תשלח"⁴, וילמד תורה את כל העם כולו⁵, עד "תורה

מזה], באופן אֶז אֶלס נשמות בגופים נעמט מען אויף בפנימיות „אתפריעו כל נהורין“ וואָס „נתלו“ איצטער, דורך דעם וואָס עס קומט גלייך משיח צדקנו, „שלח נא ביד תשלח“⁴, וילמד תורה את כל העם כולו⁵, ביז „תורה חדשה מאתי תצא“⁶.

. . . מ'זעט בפועל (ווי גערעדט כמ"פ לאחרונה) ווי די אומות העולם בכ"כ מדינות זיינען מסייע אידן אין זייער עבודה (ע"ד און נאָכמער ווי ס'איז געווען באַ יציאת מצרים), ביז אַז אויך מדינה ההיא וועלכע איז געווען סגורה ומסוגרת אַ ריבוי שנים, און מ'האָט פון דאָרט ניט אַרויסגעלאָזט אידן און זיי ניט דערלאָזט צו מקיים זיין תומ"צ בשלימות וכו' – איז לאַחרונה נשתנה געוואָרן מן הקצה אל הקצה, און איצטער איז ניט נאָר וואָס מ'לאָזט אידן זיך פירן דאָרט ווי ביי זיי קומט אויס, און מ'לאָזט זיי פון דאָרט אַרויספאַרן, נאָר נאָכמער – מ'איז זיי דערצו מסייע.

ביז אַז מ'זעט היינט בפועל אַז נוסף לזה וואָס אידן זיינען „הכן כולכם“ צו דער גאולה, שטייען אויך די אוה"ע „הכן כולכם“ אַז אידן זאָלן שוין אַרויסגיין פון גלות און גיין אין ארץ ישראל בגאולה האמיתית והשלימה,

און נשמות בגופים בלי שום הפסק כלל, קומט מען גלייך צו תכלית השלימות פון „בא אל פרעה“ בגאולה האמיתית והשלימה, די שלימות הגילוי פון „אתפריעו כל נהורין“, „והי' לך הוי' לאור עולם“⁷.

. . . מ'האָט גערעדט כמ"פ, אַז ס'איז שוין „כלו כל הקיצין“⁸ און מ'האָט שוין אַלץ פאַרענדיקט, און די גאולה האָט שוין פון לאַנג געדאַרפט קומען, און מפני טעמים שאינם מובנים כלל וכלל איז זי נאָך ניט געקומען.

(4) שמות ד, יג.

(5) ראה רמב"ם ה' תשובה פ"ט ה"ב. לקו"ת צו יז, א ואילך. ובכ"מ.

(6) ישעי' נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.

(7) ישעי' ס, יט.

(8) סנהדרין צז, ב.

אז כתב את מאמר החסידות ד"ה מה רבו מעשיך. בשנת תרנ"ב נתן את הכתב לרבי במתנה, באמרו: זו נשיקה חסידיה, ובמשך הזמן אספר לך. בתרנ"ז – סיפר לו את כל המעשה.

כ. בשנת תרנ"ז היה הרבי (מוהרש"ב) נ"ע חולה מאד ונסע למוסקבה לריפוי. הפרופסורים אמרו לו אז שנתרו לו רק

מספר חדשים לחיות. כששמע זאת הרבי נ"ע החליט לנסוע לארץ ישראל, וסיפר לרבנית מרת שטערנא שרה נ"ע על כך. שאלה אותו הרבנית: ומה תעשה עם החסידים שלך ועם חסידות? השיב הרבי נ"ע: הרי משאיר אני אותו (בהתכוונו לרבי). – והרבי היה אז בן שבע עשרה שנה! (משיחת י"ד שבט, ה'שי"ת)



לזכות

כ"ק אדונונו מזרנו זרבינו

מלך המשיח



ויה"ר שעי' קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי', יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'



יחי אדונונו מזרנו זרבינו מלך המשיח

לעולם ועד

. . . השייכות דמאורעות אלה לבנ"י היא – הידיעה ש"הגיע זמן גאולתכם", שלכן, עמדו הכן כולכם לקבלת פני משיח צדקנו, כולל ובמיוחד ע"י ההוספה בענייני תומ"צ, אשר, ע"י "מצוה אחת, הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות, וגרם לו ולהם תשועה והצלה".⁶

(משיחות ש"פ בא, ד' שבט תנש"א)

(6 רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ד.



סא.

דער חידוש פון אונזער דור – דער דור התשיעי לגבי כל הדורות שלפני זה, ביז אויך בדור שלפנ"ז (דור השמיני): וויבאלד אז די גאולה איז דעמולט ניט געקומען בפועל, איז דער "בא אל פרעה" (דער גילוי פון "אתפריעו כל נהורין"¹ למטה) ניט געווען בתכלית השלימות אלס נשמה בגוף בריא (ס'איז געווען די הסתלקות הנשמה מן הגוף, און אויך די נשמה בגוף איז געווען במצב אז דער "הדיבור הוא בגלות" וכו'); משא"כ בדורנו זה – דער דור האחרון פון גלות ודור הראשון פון גאולה – ווערט תומ"י "נתלו המאורות", אז ניט נאָר וואָס עס פעלט ניט ח"ו אין די מאורות הגדולים פון גילוי תושב"כ און תושבע"פ², נאָר אדרבה – עס קומט צו נאָך אַ העכערע שלימות בזה [ניט באופן פון "כבד פה מאורייתא שבע"פ וכבד לשון מאורייתא שבכתב"³, זייענדיק למעלה

(1) זח"א רי, א.

(2) ראה של"ה בהקדמתו טז, סע"א. מס' שבועות שלו קצא, א. וראה לקו"ת שה"ש יא, ד. אוה"ת בראשית יד, א, לו, סע"ב. במדבר ע' מו. מג"א (בהוצאת תש"נ – ע' קמט). נ"ך ע' ריז. ועוד. וראה לקו"ש ח"ל ע' 10 ואילך.

(3) זח"ג כה, רע"א.

הוספה בשורת הגאולה

יד.

והדגשה יתירה בנוגע להכנה להגאולה ע"י חיזוק האמונה והבטחון והצפי' לגאולה, "אחכה לו בכל יום שיבוא"¹ – כלשון בעל ההילולא²: עמדו הכן כולכם לקבל פני משיח צדקנו.

ובפרט בשנה זו, "הי' תהא שנת נפלאות אראנו", ולאחרי שכבר ראו נסים ונפלאות בתקופה האחרונה, כולל ובמיוחד – יציאתם של רבים מישראל ממדינה ההיא לארץ ישראל, ועי"ז גם קירובם ליהדות תורה ומצוותי', שענין זה הוא מעין ודוגמא והכנה קרובה לקיום היעוד³ "קהל גדול ישובו הנה".

ובזה ניתוסף עוד יותר בימים האחרונים ממש:

המאורעות דימים האחרונים בהענין ד"מלכיות מתגרות זו בזו" מדגישים שנמצאים בסמיכות ממש להגאולה, כמבואר במדרשי חז"ל⁴ שענין זה הוא מסימני הגאולה.

ובלשון המדרש⁵ "שנה שמלך המשיח נגלה בו . . . מלך פרס מתגרה במלך ערבי . . . וכל אומות העולם מתרעשין ומתבהלין . . . ואומר להם (הקב"ה לישראל) בני אל תתייראו, כל מה שעשיתי לא עשיתי אלא בשבילכם . . . הגיע זמן גאולתכם".

. . . ובנוגע לפעולותיהם של שונאי ישראל שמנסים לפגוע ח"ו – אין בהם ממש, ולא יעלה הדבר בידם,

(1) עיקר הי"ב מי"ג עיקרים.

(2) "היום יום" ט"ו טבת. ובכ"מ.

(3) ירמ' לא, ז.

(4) ב"ר פמ"ב, ד. מדרש לקח טוב לך לך יד, א.

(5) יל"ש ישעי' רמז תצט.